

Σκόπ. Τσακων. κ. α.—Λεξ. Βυζ.: Ἡ καρδιά της γόγγυζε γιὰ τὰ προικιά πῶδωκε Βούρβουρ. Τὴ μάλουσαν τὴ γραιὰ κι γουγγάει Σκόπ. || Φρ. Γογγύζω τὸ ψωμί (δυσφορῶ προσφέρων αὐτὸ εἰς τινα) Θήρ. Τρώει ψωμί γογγυσμένο (διὰ τὸ ὅποιον δυσφορεῖ ὁ προσφέρων αὐτό, πβ. ψωμί γαναχτεμένο ἐν λ. ἀγαναχτῶ **A 1 β**) Κρήτ. 2) Παραπονοῦμαι, διαμαρτύρομαι Θήρ. Σάμ. κ. α.—Κθεοτόκ. Καραβέλ. 14: Θέλεις ἀκόμα νὰ βογγάη κι ὁ ἀδερφός σου ἐναντίον σου, ὅπως τόσοι καὶ τόσοι ἄλλοι ποῦ τοὺς ἀδίκευες; Κθεοτόκ. ἐνθ' ἀν. || Παροιμ. φρ. Ἄλλους σχοινεῖ κι ἄλλους βουγάει (ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς ἀνισότητος) Σάμ.

3) Δὲν προθυμοποιοῦμαι νὰ πράξω τι, δυσχεραίνω Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.): Εἶπα 'τον νὰ πάη 'ς σὸ σχολεῖον καὶ γογγύζ' ἀπο καὶ 'κι θέλ' νὰ πάη Χαλδ. 4) Ἐπιπλήττω Πειρ. Σκόπ.: Ὅποιους ἔκανι ἀταξίς τὸντι βόγγαϊ Σκόπ. 5) Στενάζω ἰσχυρῶς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Βογγάει ἀπ' τὸν πόνο κοιν. Γογγύζ' ἀσ' σὴν 'νεγκασίαν (ἀπὸ τὴν κόπωση) Τραπ. Χαλδ. || Παροιμ. Ἀντίς νὰ βογγάη τὸ γαϊδούρι, βογγάει τὸ σαμάρι (ἐπὶ τοῦ ἄνευ λόγου παραπονουμένου ἀντὶ τοῦ δικαιουμένου μὲν, ἀλλὰ σιωπῶντος) Πελοπν.

Ὅπου σκάπτεις καὶ βογγᾷς, | ἐκεῖ τραγῆς καὶ τραγουδᾷς (ἀνταπόδοσις τῆς ἐπιμόχθου καλλιεργείας εἶναι ἡ εὐχαρίστησις τῆς ἀφθόνου συγκομιδῆς) Ζάκ. || Ἄσμ.

Τ' ἔχεις, λεβέντη μ', καὶ βογγᾷς καὶ βαρβαναστενάζεις;
μήνα κεφάλι σὲ πονεῖ, μήνα καρδιά σὲ σφάζει;

Ἡπ. (Κόνιτς).—Ποιήμ.

Θ' ἀναστενάξ' ἡ λαγκαδιά, θανά βογγύξη ὁ βράχος
θὰ βαρκομήσουν τὰ στοιχειά, οἱ βρύσες θὰ θολώσουν
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν. 2, 64.

Τότε χαρούμενο κ' ἐγὼ τὸ στόμα, π' ὅλο βόγγει,
θ' ἀνοιζω καὶ τὴ δόξα σου γλυκὰ θὰ τραγουδήσω
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν. 2, 128.

Καὶ βόγγει βόγγει ὁ δύστηνος ἀπ' τὴν πολλὴ τὴν πίκρα
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν. 2, 113. Συνών. ἀγκομαχῶ 2, ἀγαγκάζω **B 2**. β) Οἶονεὶ στενάζω πιεζόμενος ὑπὸ βάρους, εἶμαι ὑπερπλήρης (διὰ τὴν σημ. πβ. Ξενοφάν. 1, 10 «τράπεζα μέλιτος καὶ τυροῦ ἀχθομένη») Εὐβ. (Ἄκρ. κ. α.) Ἡπ. (Ζαγόρ.) Τσακων.: Βογγάει τὸν πουρτουφόλ' τοῦ δαῖνα Ἄκρ. 1' ἀμπάριμα βογγοῦν Ζαγόρ. 6) Παράγω ἤχον ὅμοιον πρὸς στεναγμόν, ἤχῳ Ἡπ. (Πρέβ.) Μακεδ. (Σισάν.) Στερελλ. (Λεπεν.) Τσακων. κ. α.—ΓΒιζυην. ἐν Ἀνθολ. Ἡ Ἀποστολίδ. 43 ΑΒαλαωρ. Ἔργα 2,54 Ἰτυπάλδ. Ποιήμ. 79: Βογγάει τὸν πουτάμ' Λεπεν. Σβογγάει ἡ πέτρα (ριπτομένη γεννᾷ βόμβον) Πρέβ. || Ἄσμ.

Ἀκούγον τὰ πεῦκα πῶς βογγοῦν κ' οἱ ὀξυῆς ποῦ βάζουν
Σισάν.—Ποιήμ.

Βογγοῦν τοῦ κόσμου τὰ στοιχειά, σηκώνουν κῆμα βροντερό
ΓΒιζυην. ἐνθ' ἀν.

Ἀγέρας δέρνει τὰ κλαδιά τοῦ λόγγου καὶ βογγᾷ
ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἀν.

Εἶναι 'ς τὴ λίμνη ταραχή, θολούρα καὶ φοβέρα
νὰ βόγγη ἀκούω μέσ' 'ς τὰ κλαδιά τοῦ λόγγου τὸν ἀέρα
Ἰτυπάλδ. ἐνθ' ἀν. Συνών. ἀντηχῶ 2, ἀντιβροντῶ 1, ἀντιλαλῶ 2. β) Ἀντηχῶ Ἡπ. (Κούρεντ. κ. α.) Πόντ. (Οἶν).—ΣΜελᾶς ἐνθ' ἀν.: Βογγᾷ ἡ ἐγκλεισία—ἡ κάμαρα Οἶν. Τὰ λαγκάδια βόγγουνε 'ς τὸ δγάβα τοῦ βορεᾶ ΣΜελᾶς ἐνθ' ἀν. || Ἄσμ.

Στριγγὰ φουνὴν ἰφώναξι, βογγᾷν βουτὰ κι ράχισ
Κούρεντ. Συνών. ἀντηχῶ 1, ἀντιβογγῶ, ἀντιβροντῶ 2, ἀντιβοῖζω. 7) Βοῶ, κραυγάζω Κέρκ.: Βογγάει ἡ ἀλήθεια. Συνών. φωτάζω.

βογγωβολούσα ἐπίθ. θηλ. Πειρ.

Ἐκ τοῦ ρ. βογγωβολῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -οῦσα.

Ἡ ζωηρῶς ἠχοῦσα: Θάλασσα βογγωβολοῦσα.

βογγωβολῶ Πειρ. γογγωβολοῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βογγῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -βολῶ.

1) Ἡχῶ ζωηρῶς, ἐπὶ τῆς θαλάσσης συνήθως ἐνθ' ἀν.

2) Βογγῶ, στενάζω διαρκῶς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Ἐγογωβόλα ὅλη τὴ νύχτα ἀπὸ τὸ δόνο.

βογγωμανῶ ΛΜαβίλ. Ἔργα 56 γογγωμανοῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.)

Ἐκ τοῦ ρ. βογγῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -μανῶ.

Στενάζω ἰσχυρῶς ἐνθ' ἀν.: Ποιήμ.

Σεισμός, φωτιά, βογγωμανοῦν καὶ βούναροι σκισμένοι.

ΛΜαβίλ. ἐνθ' ἀν. Συνών. βογγωμαχῶ.

βογγωμαχῶ ΑΚαρχαβίτς. Ζητιάν. 79 βογγουμαχῶ Θράκ. (Αἶν.) βογγουμαχάου Εὐβ. (Ἄκρ.) γογωμαχοῦ Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) κοτζωμαχοῦ Τσακων.

Ἐκ τοῦ βογγῶ καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -μαχῶ.

Βογγωμαχῶ, ὁ ἰδ.

βογγωτρίζω ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ. * 110.

Ἐκ τῶν ρ. βογγῶ καὶ τρίζω.

Παράγω τριγμόν ὡς βόγγον: Ποιήμ.

Σκάπτουν τ' ἄλογα τὸ χῶμα καὶ τ' ἀμάξια βογγωτρίζουν.

βοδιάζω Τήν.

Ἐκ τοῦ μεταγν. εὐοδιάζω = βᾶλλω τι οὕτως, ὥστε νὰ εὐρὴ εὐκόλως τὸν δρόμον του.

Προχωρῶ.

βοδῶ ἀμάρτ. βουδῶ Σύμ. Μέσ. βουδειοῦμαι Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. εὐοδῶ = ἔχω ἐλευθέραν ὁδόν.

1) Βλέπω: Ἐν βουδῶ καλά. 2) Μέσ. κινουμαι: Ἐν βουδειέται καθόλου (εἶναι δυσκίνητος).

βόδωμα τό, ἀμάρτ. βγόδωμα Κρήτ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. βοδώνω.

1) Πρόοδος, προκοπή Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Γνωμ. Ἡ κουβέδα 'ς τὴ δουλειὰ βγόδωμα δὲ γάνει. Συνών. βοδωσιὰ. 2) Πᾶν χρήσιμον πρᾶγμα τῆς οἰκίας, ἐπιπλόν, σκεῦος μαγειρικόν κττ. Κρήτ.: Φτωχή 'ναι, μὰ μὲ τὴ φτώχεια τῇ ἀγόρασε ὅλα τὰ βγοδώματα καὶ δὲ τῇ λείπει πρᾶμα. Δῶσ' ἐδῶ, δῶσ' ἐκεῖ, μοῦ σπάσαν ὅλα τὰ βγοδώματα τοῦ σπιτιοῦ. Συνών. βύδωσι, βοδωσιὰ.

βοδώνω, ἐβγοδώνω Κάρπ. κ. α. ἐβγοώνω Κάρπ.

βοδώνω Εὐβ. (Καλύβ. Κάρυστ. Πλατανιστ.) Ἡπ. Πελοπν. (Βούρβουρ).—Λεξ. Αἶν. βουδώνω Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Εὐβ. (Ἄκρ. Στρόπον.) Θεσσ. (Ἀλμυρ κ. α.) Μακεδ. (Καταφύγ. Κοζ.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀράχ. Εὐρυταν. Λαμ. Λοκρ.) κ. α. βγοδώνω Ἄνδρ. Ἴος Κέως Κίμωλ. Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Μῆλ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ. Ἐγκαρ. Φιλότ.) Πάρ. Σίφν. Σύρος Τήν. Χίος κ. α. βγοώνω Κάρπ. βγουδώνω Κρήτ. βγουόνω Κάλυμν. ἀβγοδώνω Χίος ἀβγοώνω Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. εὐοδῶ. Ὁ τύπ. ἐβγοδώνω καὶ μεσν. ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐπίρρ. ἐβγοδωμένα, δι' ὁ ἰδ. Λαογρ. 1 (1909) 569 «νὰ ποίσωμεν τὸν κύρι μου ὅμοιον ὡς ἐμένα | καὶ νὰ τὸνε βαπτίσωμεν καλὰ ἐβγοδωμένα». Ὁ τύπ. βγοδώνω καὶ ἐν Φωσκόλ. Φορτουν. Ἰντερμέδ. Δ' (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) στ. 177 «καὶ ἡ εὐκή μου μετὰ σᾶς νὰ 'ναι νὰ σᾶς βγοδώνη».

